

This is the full text of the Universal Declaration of Human Rights (UDHR), in one or more languages.

© 1996-2007 The Office of the High Commissioner for Human Rights.

This PDF version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

تعارف

اقوام متحدہ دی جنرل اسمبلی نے سن اُنی سو اڑتائی وچ د سمبر دی دس تاریخ نوں انسانی حقوق دا عالمی منشور منظور کر کے ایمبدا اعلان کر وتا سی ۔ ۔ ایہہ سارے انسانی حقوق اگے بیان کر دتے گئے نیں ۔ ۔ ایس یادگار کارنامے توں بعد جنرل اسمبلی نے اقوام متحدہ دے سارے رکن ملکاں نوں تاکید کیتی سی پئی لوہ سارے انسانی حقوق دی تفصیل تے تفسیر اپنے اپنے لوکاں تک پہنچا دین تے ایس مقصد لئی اینجاں نوں نشر کرن، اشتہار چھاپن تے خاص طور تے سکولوں، کالجاں تے تعلیمی اداریاں وچ پڑھ کے نسان دا انتظام کرن ۔ ۔

دستخط

کوفی عنان

سیکرٹری جنرل

ہر انسان کچھ بحیادی آزادیاں تے برابر دے ایسے حقوق اپنے نال لے کے ایس دنیا وچ آوندے جھیڑے لوہدے کولوں کوئی دی نہیں کھوہ سکدا ۔ ۔

اقوام متحدہ دی تنظیم دا عزم اے پئی اوہ ہر شخص دے انسانی حقوق دا پرچار تے حفاظت کرے گی ۔ ۔ اوہ ایہہ کم اپنے عالمی منشور نوں سامنے رکھ کے کر رہی اے ججیڑا دنیا دے ایس یقین دی حمایت کروا اے پئی ہر انسان کچھ بحیادی حقوق، کے حیثیت، عزت تے وقار دا مالک ہوندا اے ۔ ۔

اقوام متحدہ نے انسانی حقوق دے عالمی منشور وچ ہر شخص دے سارے حقوق بڑے سادے تے واضح طریقے نال بیان کرد تے تیں ۔ ۔

ایہہ سارے حقوق تمہانوں وی حاصل نیں ۔ ۔

اپنے ایہہ سارے حق پچھانو ۔ ۔ ایہناں نوں عام کرد تے صرف اپنے لئی نہیں سگوں دوجیاں لئی

وی ایہناں دی حفاظت کرو ۔ ۔

انسانی حقوق دا عالمی منشور

پہلی گل

چونکہ ہر انسان دی ذاتی عزت وقار تے ناقابل انتقال اکو جئے حقوق دا تسلیم کیتا جانا دنیا وچ آزادی، انصاف تے امن دی جیاد اے ۔ ۔

چونکہ انسانی حقوق دا خیال نہ رکھن تے لوہناں دی بے حرمتی دی وجہ توں سنگدلی دے کئی ایہہو
جئے واقعات پیش آچکے نیں جنہاں وچ انسانیت نوں بہت صدمہ پہنچیا اے تے عام لوکاں دی ایہہ
سب توں وڈی خواہش رہی اے پئی دنیا وچ ہر شخص نوں اپنی گل کہن تے اپنے عقیدے اُتے چلن دی
آزادی ہودے تے اوہنوں کوئی محتاجی تے ڈر خوف دی نہ ہودے ۔ ۔

چونکہ قانون اُتے عمل وراآمد دے ذریعے انسانی حقوق دی حفاظت ایس واسطے بہت ضروری اے
پئی انسان ظلم تے زیادتی توں تنگ آکے بغاوت کرن اُتے مجبور نہ ہو جائے
چونکہ ساریاں قوماں دے آپس دے دوستلہ تعلقات دا ودھنا ضروری اے ۔ ۔
چونکہ رکن قوماں نے اقوام متحدہ دے منشور وچ بحیادی انسانی حقوق، انسانی عزت و وقار تے
مرداں عورتاں سب دے اکو جئے حقوق من لئے نے تے وسیع آزادی دے ماحول وچ معاشرتی ترقی عام
کرن تے لوکاں دے رہن سہن دا معیار اُچا کرن دا عزم کرلیا اے ۔ ۔

چونکہ رکن ملکاں نے اقوام متحدہ ٹال رل کے ساری دنیا وچ انسانی حقوق تے بحیادی آزادیاں دی
حفاظت کرن تے حفاظت کروان دا عہد کرلیا اے ۔ ۔
چونکہ ایہہ عہد پورا کرن دی خاطر ایہناں آزادیاں تے حقوق نوں سب دا چنگی طر حان سمجھ لینا
بہت ضروری اے ۔ ۔

ایس واسطے ہن

جنرل اسمبلی انسانی حقوق دے ایس منشور

دا اعلان کر دی اے

انسانی حقوق دی حفاظت دا مقصد حاصل کرن دے سلسلے وچ ایہہ عالمی منشور ساریاں قوماں
لئی اک سانجھا معیار ہودے گا تاں جے ہر شخص تے معاشرے دا ہر ادارہ ایہہ منشور سامنے رکھ
کے انسانی حقوق تے آزادیاں دا احترام پیدا کرن تے سارے رکن ملکاں تے اوہناں علاقیاں وچ وی
ایہناں نوں منوان دی کوشش کردا رہوے جھیڑے رکن ملکاں دے ماتحت نیں ۔ ۔

دفعہ 1

سارے انسان آزاد تے حقوق تے عزت دے لحاظ نال برابر پیدا ہوندے نیں ۔ ۔ اوہ عقل سمجھ تے
چنگے مندے دی پہچان تے احساس رکھدے نے ایس واسطے اوہناں نوں اک دوجے نال بھائی چارے

والا سلوک کرنا چاہی دا اے - -

دفعہ 2

ہر شخص اوہناں ساریاں آزادیاں تے حقوق دا مالک اے جھیڑے ایس منشور وچ بیان کر و تے گئے نیں تے اوہدے ایس حق اتے اوہدے رنگ، نسل، زبان، مذہب، سیاسی نظریے، عقیدے، قومیت، معاشرے، امیری غریبی، خاندان تے اوہدے عورت یا مرد ہون دا کوئی فرق نہیں پیندا ایس توں دکھ کوئی دی شخص جھیڑے دی کسے ملک نال تعلق رکھدا اے اوس ملک دے سیاسی اختیارات یا بین الاقوامی حیثیت دی وجہ توں اوہدے نال دوجیال توں کوئی وکھرا سملوک نہیں کیتا جائے گا بہانویں اوہدا ملک یا علاقہ آزاد اے تے بہانویں تولیتی غیر مختار یا سیاسی اختیار دے لحاظ نال کے گل دا پابند اے - -

دفعہ 3

اپنی جان آزادی تے ذات دی حفاظت دا ہر شخص نوں حق حاصل اے - -

دفعہ 4

کسے وی شخص نوں غلام یا لونڈی بنا کے نہیں رکھیا جاسکدا تے غلام تے لونڈیاں خریدن یا و بچن دا کسے وی شکل وچ کوئی سودا نہیں کیتا جا سکدا - -

دفعہ 5

کسے وی شخص نوں نہ تے کوئی جسمانی اذیت دتی جاسکدی اے نہ اوہدے نال کوئی ظالمانہ تے انسانیت سوز سلوک کیتا جاسکدا اے تے نہ ہی ایس طرحاں دی کوئی بھیڑی سزا دیتی جاسکدی اے - -

دفعہ 6

ہر شخص دا ایہہ حق اے پئی قانون ہر تھان لوہدی شخصیت نوں تسلیم کرے - -

دفعہ 7

قانون دی نظر وچ سب برابر نیس تے قانون کوئی فرق رکھے بغیر ہر کسے وی حفاظت کرے گا ۔ ۔
انسانی حقوق دے ایس عالمی منشور توں ہٹ کے وکھری قسم دے کسے سلوک یا وکھرے سلوک
دی ترغیب توں تحفظ دا ہر کوئی حقدار اے ۔ ۔

دفعہ 8

ہر شخص نوں باختیار قومی عدالتاں وچ قانون تے آئین دیاں اوہناں خلاف ورزیاں دے خلاف موثر
چارہ جوئی دا حق حاصل اے جنہاں دے نتیجے وچ اوہدے انسانی حقوق مارے جاندے ہون ۔ ۔

دفعہ 9

کسے وی شخص نوں کسے دی من مرضی اُتے نہ تے گرفتار یا نظر بند کیتا جا سکدا اے تے نہ ہی
وطن توں باہر کڈھیا جا سکدا اے ۔ ۔

دفعہ 10

#x06C1; ہر شخص نوں برابر دا حق حاصل اے پئی اوہدے حقوق تے فرائض طے کرن لئی یا ایہہ
فیصلہ کرن لئی پئی اوہدے اُتے جھیڑے جرم دا الزام اے اوہ اوہنے کیتا اے کہ نہیں، کسے غیر
جانبدار، آزاد تے کھلی عدالت وچ مقدمہ چلایا جائے ۔ ۔

دفعہ 11

(i) ہر شخص دا ایہہ حق اے پئی جے اوہدے اُتے کسے فوجداری دا الزام اے تے اوہنو اودوں تک
بے گناہ سمجھیا جائے جدوں تک کھلی عدالت وچ صفائی دا پورا موقع دین توں بعد اوہدا مجرم
ثابت نہیں ہو جاندا ۔ ۔

(ii) کسے وی شخص نوں اوہدے کسے ایسے فعل یا خطا دی وجہ توں قابل سزا مجرم نہیں سمجھیا
جا سکدا جھیڑی اوہدے کولوں کسے ایسے دور وچ ہوئی ہوئے جس دور وچ ملک یا بین الاقوامی
قانون موجب اوہ فعل یا خطا قابل سزا جرم نہیں، تے نہ ہی اوہنو اوس سزا توں ودھ کوئی سزا دتی
جا سکدی ہے جھیڑی اوس فعل یا خطا ویلے ایس قسم دا فعل یا خطا کرن والے لئی مقرر اے ۔ ۔

دفعہ 12

کسے وی شخص دی ذاتی زندگی، گھریلو زندگی، اوہدے گھر دے اندرونی معاملات تے لوہدی خط و کتابت وچ نہ تے من مرضی دا کوئی دخل دتا جا سکدا اے تے نہ ہی اوہدی عزت تے نیک نامی دل انگلی اٹھائی جا سکدی اے - - ہر شخص دا ایہہ حق اے پئی قانون اوہنوں ایس قسم دی دخل اندازی یا نیک نامی تے عزت دے نقصان توں محفوظ رکھے - -

دفعہ 13

- (i) ہر شخص دا ایہہ حق اے پئی اوہنوں ہر ریاست دے اندر اک تھان توں درجے تھان جان آن تے رہن سہن دی آزادی ہووے - -
- (ii) ہر شخص نوں اپنے ملک سمیت کسے وی ملک توں چلے جان تے اپنے ملک وچ واپس آن دا حق حاصل اے - -

دفعہ 14

- (i) کسے دے ہتھوں دکھ تکلیف توں بچن لئی ہر شخص نوں کسے درجے ملک وچ پناہ لین تے ایس پناہ توں فائدہ اٹھان دا حق حاصل اے - -
- (ii) اے حق اوہناں عدالتی کاروائیاں توں بچن لئی استعمال نہیں کیتا جا سکدا جہیڑیاں خالصتا کسے دے غیر سیاسی جرائم یا اوہناں حرکتاں دی وجہ توں کیتیاں جانڈیاں نیں جہیڑیاں اقوام متحدہ دے اصولاں دے خلاف نیں - -

دفعہ 15

- (i) ہر شخص نوں قومیت دا حق حاصل اے - -
- (ii) کسے وی شخص نوں اوہدی قومیت نوں نہ تے ذبردستی محروم کیتا جائے گا تے نہ ہی قومیت تبدیل کرن توں روکیا جائے گا - -

دفعہ 16

- (i) ہر بالغ مرد تے بالغ عورت نوں نسل، قومیت تے مذہب دی پابندی توں بغیر شادی کرن تے اپنا گھر وسان دا حق حاصل اے - - شادی کرن، شادی شدہ زندگی گزارن تے شادی توڑ دین دے معاملے

وچ عورت تے مرد دونہاں دے حق برابر نیں - -

(ii) شادی عورت تے مرد دونہاں دی پوری تے آزادانہ مرضی نال ہی ہو سکدی اے - -

(iii) کنبہ معاشرے دا اک قدرتی گروپ تے بحیادی اکائی اے تے اوہنوں ایہہ حق حاصل اے پئی

معاشرہ تے مملکت اوہدی حفاظت کرن - -

دفعہ 17

(i) ہر شخص نوں کسے نال سانجھ یا کسے سانجھ توں بغیر جائیداد رکھن دا حق حاصل اے - -

(ii) کسے کولوں لوہدی جائیداد کھوہی نہیں جا سکدی - -

دفعہ 18

ہر شخص نوں اپنی سوچ، ضمیر تے مذہب دے معاملے وچ آزادی دا پورا حق حاصل اے - - ایس حق

وچ مذہب یا عقیدہ تبدیل کرن، کھلے عام یا نجی طور تے اتے اکلیاں یا دوجیاں نال رل کے اپنے

عقیدے یا مذہب دی تبلیغ کرن، اوہدے اُتے عمل کرن، اوہدے مطابق عبادت کرن تے اپنے مذہبی

فرائض ادا کرن دی آزادی وی شامل اے - -

دفعہ 19

ہر شخص نوں آزادی نال اپنی کوئی رائے قائم کرن اوہدے اُتے قائم رہن تے اپنی رائے دوجیاں نوں وسن دا

حق حاصل اے - - ایس حق وچ ایہہ وی شامل اے پئی اوہ اپنے خیالات، نظریات تے علم کسے وی

وسیلے نال ملک دیاں سرحدوں توں باہر وی پہنچا سکدا اے تے باہروں منگوا وی سکدا اے - -

دفعہ 20

(i) ہر شخص نوں پر امن طور تے دوجیاں نال رل مل کے بیٹھن تے انجمنوں بنان دی آزادی دا حق

حاصل اے - -

(ii) کسے شخص نوں کسے انجمن وچ شامل ہون اُتے مجبور نہیں کیتا جا سکدا - -

دفعہ 21

(i) آزادی نال چنے ہوئے نمائندیاں دے ذریعے یا کسے ذریعے توں بغیر اپنے ملک دی حکومت وچ

حصہ لین دا ہر شخص نوں حق حاصل اے ۔ ۔

- (ii) اپنے ملک وچ سرکاری ملازمت تک برابر دی رسائی ہر شخص دا حق اے ۔ ۔
- (iii) عوام دی مرضی حکومت دے اقتدار دی اصل بحیاد اے ۔ ۔ ایس واسطے عوام وقتافوقتا حقیقی انتخابات دے ذریعے اپنی مرضی دا اظہار کر دے رہن گے ۔ ۔ ایہہ انتخابات مساوی رائے دہندگی دے ذریعے ہون گے ۔ ۔ رأ خفیہ ووٹ دے ذریعے یا آزادی نال رأ دین دے ایہہو جے کسی دوجے طریقے نال دتی جائے گی ۔ ۔

دفعہ 22

معاشرے دا اک رکن ہون دی حیثیت نال ہر شخص نوں معاشرتی تحفظ دا حق حاصل اے ۔ ۔ اوہنوں ایہہ حق وی حاصل اے پئی اوہ ملک دے نظام تے وسائل دے مطابق قومی کوشش تے بین الاقوامی تعاون نال اوہ اقتصادی، معاشرتی تے ثقافتی حقوق وی حاصل کر لوے جھیڑے اوہدی عزت تے شخصیت دے آزادی نال ودھن پھلن لئی ضروری نیں ۔ ۔

دفعہ 23

- (i) ہر شخص نوں کوئی کم کاج تے روزگار دا ذریعہ آزادی نال چکن، کم کاج دیاں مناسب تے معقول شرطیں تے بے روزگاری توں تحفظ دا حق حاصل اے ۔ ۔
- (ii) ہر کسے نوں اکو جئے کم دے اکو جئے معاوضے دا حق حاصل اے تے ایس سلسلے وچ کسے نال کوئی فرق نہیں رکھیا جائے گا ۔ ۔
- (iii) کوئی شخص جھیڑا وی کوئی کم کردائے اوہنوں اوہدے اجہے مناسب تے معقول معاوضے دا حق حاصل اے جھیڑا اوہدے اپنے تے اوہدے بال بچیاں دے باعزت گزارے لئی کافی ہووے ۔ ۔ تے جدھے وچ، ضروری ہودے تے، معاشرتی تحفظ دے دوجے ذریعے نال وادھا وی کیتا جا سکے ۔ ۔
- (iv) اپنے فائدے لئی ہر شخص نوں تجارتی انجمنان بتان تے اوہناں وچ شامل ہون دا حق حاصل اے ۔ ۔

دفعہ

آرام تے ویہلے وقت دا حق حاصل اے جدھے وچ اوہدے کم دے وقت دی حد دا مقرر

24

ہر شخص نوں ا

کیتا جانا تے وقتا فوقتا تنخواہ وے نال چھٹیاں دی شامل نیں - -

دفعہ 25

(i) حر شخص نوں اپنی تے اپنے بال بچیاں دی صحت تے بھلائی دی خاطر رہن سہن دے مناسب معیار دا حق حاصل اے - - ایہدے وچ اوہناں دا کھان پین، کپڑا لٹا، مکان، دوا داڑو تے دوجیاں معاشرتی رعایتاں تے سہولتاں توں دکھ بے روزگاری، بیماری، معذوری، رنڈاپے، بڑھاپے تے ایسے حالات وچ روزگار چھٹ جان دے خلاف تحفظ دا حق وی شامل اے جنہاں اُتے اوہدا کوئی وس نہیں

- -

(ii) زچہ تے بچہ دا ایہہ حق اے پئی اوہناں دی خاص طور تے ویکھ بھال تے مدد کیتی جاتے - - ایہہ حق سماج دے ہر بچے نوں حاصل اے بھانویں اوہ شادی نکاح دے نتیجے وچ پیدا ہویا اے تے بھانویں ایہدے بغیر - -

دفعہ 26

(i) ہر شخص نوں تعلیم حاصل کرن دا حق حاصل اے - - گھٹ توں گھٹ شروع دے جیادی درجیاں وچ اوہدی تعلیم مفت تے جیادی تعلیم لازمی اے - - فنی تے پیشہ ورلنہ تعلیم دا عام انتظام ضروری اے تے ہر کسے نوں اپنی اہلیت دے مطابق اعلیٰ تعلیم حاصل کرن دا برابر دا حق حاصل اے - -

(ii) تعلیم دا مقصد ایہہ دے پئی اوہ ہر انسان دی شخصیت نوں ترقی دے کے مکمل کرے، انسان حقوق تے جیادی آزادیاں دے احترام دا احساس مضبوط بنائے، ساریاں قوماں، نسلان تے مذہباندے لوکاں وچ آپس دا سلوک اتفاق پیدا کرے، اک دوجے نوں برواشت کرن دا جذبہ تے دوستی ودھائے تے اقوام متحدہ دا امن قائم رکھن دا مقصد پورا کرن وچ مدد دیوے - -

(iii) ایہہ فیصلہ کرنا ماییاں دا حق اے پئی اوہناں دے بچیاں نوں کس قسم دی تعلیم دتی جائے - -

دفعہ 27

(i) ہر شخص قوم دی ثقافتی زندگی وچ آزادی نال حصہ لین، فنون تے ادبیات توں فائدہ اٹھان تے سائنس دی ترقی تے اوہدے فائدییاں وچ حصے دار جن دا حق حاصل اے - -

(ii) ہر شخص نوں حق حاصل اے کہ اوہدی کسے سائنسی، علمی یا ادلی تصنیف دے نتیجے وچ

جھیڑے اخلاقی تے مادی فائدے اوہنوں حاصل ہوندے نے اوہ محفوظ رہن - -

دفعہ 28

[Missing]

دفعہ 29

[Missing]

دفعہ 30

ایس منشور دی کسے وی گل دا کوئی ایسا مطلب نہیں کڈھیا جائے گا جدھی بنا اُتے کسے ملک،
گروہ یا شخص نوں کسے ایسے کم وچ شریک ہون یا کوئی ایسا کم کرن دا حق مل جائے جدھے نتیجے
وچ ایس منشور وچ بیان کیتے گئے انسانی حقوق تے آزادیاں نوں نقصان پہنچے - -